

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК В СУЧАСНИХ УМОВАХ

УДК 355.6

С.С. Ковалішин,

Р.В. Халтурин

Військова академія (м.Одеса), Україна

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ СИЛ І ЗАСОБІВ СТРУКТУРИ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК (СИЛ) ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Проведено аналіз побудови структури підготовки військ (сил) територіальної оборони Республіки Польщі і її матеріально – технічного забезпечення. Після вступу країн Балтії і Польщі в НАТО збройні сили цих держав піддалися реформуванню, з тим щоб максимально відповідати завданням альянсу. Проте питання територіальної оборони (ТрО) в цих державах також були відбиті в національних військових концепціях і доктринах.

Прикладом тому є Республіка Польща (РП), де протягом останніх років були зроблені значні зусилля, направлені на розробку основ територіальної оборони країни, програм навчання і підготовки контингентів відповідних військ, створення і вдосконалення на практиці моделі їх взаємодії з регулярними підрозділами, а також зі збройними формуваннями оборонної системи країни.

Ключові слова: *єдина державна система матеріально-технічного забезпечення ТрО, органи технічного забезпечення.*

Постановка проблеми

У процесі реформування системи матеріально-технічного забезпечення збройних формувань найбільш розвинених країн світу переважає тенденція до підвищення централізації управління матеріально-технічним забезпеченням сил та їх дій, ліквідації проміжних ланок систем постачання та обтяжливої забезпечувальної інфраструктури у військовій ланці.

Предметом дослідження є матеріально-технічне забезпечення військ (сил) територіальної оборони. Виходячи з актуальності проблеми, ставиться за мету висвітлення досвіду організації матеріально-технічного забезпечення територіальної оборони Республіки Польщі та інших держав.

Варіанти системи ТрО різних країн світу вказані у статті «Роль і місце територіальної оборони України в загальній системі оборони держави», розподілу зусиль між збройними силами та силами ТрО в ході виконання завдань оборони держави [1, С. 36–39].

Аналіз останніх досягнень і публікацій

Зарубіжні військові експерти відзначають, що зміст сил ТрО обходиться значно дешевшим, ніж регулярних військ (у США – в 6 разів, Данію і ФРН – в 10). Створення національної системи територіальної оборони дозволить Республіці Польща (РП) значно скоротити фінансові витрати на національних збройних силах. Проте, зважаючи на ряд проблем, зокрема із-за недостатнього фінансування, наголошується брак транспортних коштів і засобів зв'язку. Озброєння територіальних військ в значній мірі застаріло, гострими залишаються питання укомплектованості особовим складом (на сьогоднішній момент в РП вона менше 18 %).

В даний час розробляється концепція створення військ територіальної оборони РП за участю групи військових експертів. Польські військові експерти пропонують створити систему ТрО країни, прийнявши за основу досвід в цій області Швеції і Швейцарії.

Виклад основного матеріалу дослідження

Після вступу країн Балтії і Польщі в НАТО збройні сили цих держав піддалися реформуванню, тим щоб максимально відповідати завданням альянсу. Проте питання територіальної оборони (ТрО) в цих державах також були відбиті в національних військових концепціях і доктринах.

Прикладом тому є Республіка Польща, де протягом останніх років були зроблені значні зусилля, направлені на розробку основ територіальної оборони країни, програм навчання і підготовки контингентів відповідних військ, створення і вдосконалення на практиці моделі їх взаємодії з регулярними підрозділами, а також зі збройними формуваннями оборонної системи країни.

Планується, що загальна чисельність підрозділів такого типу в мирний час складе 15–17 тис. військовослужбовців, зокрема близько 13 300 резервістів і до 4 тис. кадрових військовослужбовців центрів підготовки. У військовий час на базі останніх планується формувати бригади територіальної оборони. Оперативне застосування військ ТрО припускає їх залучення до вирішення завдань при проведенні пошуково-рятувальних операцій; підтримці громадського порядку; по посиленню охорони і оборони державного кордону і важливих об'єктів; а також війська повинні брати участь в інженерному устаткуванні ТВД.

Принципи діяльності військ ТрО

На думку польських військових експертів, ці війська повинні спиратися на громадські патріотичні організації оборонної спрямованості та в перспективі стати активним резервом для національних збройних сил. Структура ТрО включатиме дві складові – цивільну, покликану забезпечити взаємодію з цивільними адміністраціями, і військову, яка відповідатиме за базову військову підготовку особового складу і підвищення його кваліфікації.

Підрозділи ТрО передбачається формувати на добровільній основі за територіальною ознакою. Військову підготовку особового складу планується організувати у вихідні дні або у вільний від роботи час. Період навчання і підвищення кваліфікації оплачуватиметься, а закупівля спорядження і устаткування звільняється від податку. Особовий склад військ ТрО намічається розділити на дві категорії – військовослужбовців територіальної оборони (підготовлених резервістів) і кандидати в таких. Останні пройдуть спочатку стажування в своїх підрозділах, а потім – основну 30-добову підготовку в учбових центрах, після завершення якої, прийнявши присягу, отримають статус військовослужбовців військ ТрО.

Структура і чисельний склад ТрО

Передбачається, що війська територіальної оборони РП будуть окремим компонентом сухопутних військ зі своїм командуванням.

Планується створити п'ять учбових центрів підготовки ТРО, безпосередньо підлеглих командуванню територіальної оборони. Під час мобілізації їх намічається розподіляти в бригади ТрО (у одному центрі до двох-трьох піхотних бригад штатів військового часу). Фахівцями центрів підготовки стануть кадрові військовослужбовці.

При розподілі бригади ТрО до штатів військового часу її чисельність збільшиться з 500 до 3 500 чоловік. Основною бойовою одиницею стане легкий піхотний батальйон територіальної оборони, до структури якого увійдуть: управління, штаб, три легкі піхотні роти і одна спеціального призначення, а також чотири взводи: інженерний, логістики, протиповітряної оборони і управління.

Рота спеціального призначення включатиме чотири взводи – один спеціальний (або психологічної боротьби), один протидиверсійний і два розвідувальних.

По штату мирного часу в складі ТрО планується мати 19 легких піхотних батальйонів (три – центрального підпорядкування і один – в кожному з 16 воєводств). Чисельність особового складу батальйону 680–700 військовослужбовців. Планується, що легкий піхотний

взвод дислокуватиметься в кожному повіті (середня адміністративно-територіальна одиниця Польщі). Всього намічається сформувати 308 взводів (по кількості повітів).

У разі стихійних лих і катастроф взводи, що дислокуються в повітах, знаходитимуться у розпорядженні старости, а при введенні воеводами надзвичайного положення вони повинні діяти у складі відповідного батальйону ТрО воеводства.

Система підготовки сил ТрО

Головними завданнями центрів підготовки ТрО стануть навчання підрозділів ТрО, перепідготовка і підвищення кваліфікації командирів та особового складу, а також організація спеціальних курсів: по веденню бойових дій в місті, дій нерегулярних (ірегулярних) формувань, протидиверсійних дій, бойових дій в горах, протихімічних дій, порятунки населення та ін.

Підготовку кадрів підрозділів територіальної оборони планується починати в допризовному віці (від 16 до 20 років). Неповнолітні члени громадських організацій військово-патріотичної спрямованості до свого повноліття будуть охоплені окремою програмою підготовки в так званих учбових взводах, це піде в залік майбутньої служби в підрозділах ТрО. У перспективі практично всі члени таких громадських організацій стануть кадровою основою цих підрозділів.

Підготовку планується організувати таким чином: щотижневі одноденні заняття по місцю дислокації, щомісячні дводенні заняття в центрі підготовки, один раз в рік 30- або 14-денний курс в полігонному центрі підготовки.

Система підготовки військовослужбовця територіальної оборони передбачає.

1. Навчання в центрах підготовки територіальної оборони, що включає:
  - допризовну підготовку у взводі;
  - курс основної підготовки, що закінчується приведенням до військової присяги;
  - спеціальний курс;
  - курс командирів відділень.
2. Дворічне стажування на посаді командира відділення.

Після проходження стажування і атестації на відповідність вимогам військовослужбовців, що пред'являються, прямуватиме на курси командирів взводів у вищу офіцерську школу сухопутних військ. Після трирічної служби на посаді командира взводу територіальної оборони, кандидат може бути направлений у вищу офіцерську школу сухопутних військ на курси підготовки командирів рот.

Підготовку взводів ТрО планується проводити протягом року безпосередньо в своїх взводах. За домовленістю з місцевими органами влади тренування і заняття проходитимуть в різних умовах місцевості, а також у будь-який час року.

Взаємодія територіальних військ з підрозділами поліції і прикордонної охорони РП передбачається здійснювати у сфері протидії злочинності серед молоді за допомогою проведення сумісних акцій, пропаганди в школах і т. і.

Матеріально-технічне забезпечення

Передбачається, що війська ТрО стануть самостійним видом збройних сил, що не вимагає великих фінансових витрат. Частина спорядження, наприклад обмундирування, встановленим порядком передаватиметься з агентства військового майна. Частина витрат по забезпеченню взводів ТрО планується покласти на органи місцевого самоврядування за принципом співфінансування (зміст службових приміщень, паливо мастильних матеріалів (ПММ), засоби зв'язку та ін.).

Питання матеріально-технічного забезпечення, живлення, охорони центрів підготовки або майна планується вирішувати із залученням приватних фірм, що надають послуги в цих областях на платній основі.

Очікується, що ТрО не зажадає великих складських приміщень, полігонів і істотних витрат на підготовку особового складу. Персонал військ безпосередньо в місцях свого мешкання матиме власне обмундирування, спорядження і масо-габаритний макет зброї для використання в ході учбового процесу.

Розроблена концепція використання сил і засобів військ територіальної оборони Республіки Польща у військовий і мирний час. У цьому документі розглядаються шість основних етапів розвитку військового конфлікту:

1. Період, передуючий конфлікту;
2. Початок конфлікту;
3. Безпосередньо військовий конфлікт;
4. Дії в тилу противника;
5. Контрнаступ;
6. Закінчення військового конфлікту.

На першому етапі сили і засоби матеріально-технічного забезпечення ТрО виконують завдання:

- надання допомоги у видачі з складів зброї і обмундирування резервістам;
- децентралізації матеріальних запасів і предметів постачання, а також озброєння та боєприпасів для національних ЗС;
- тилове забезпечення своїх оперативних і регулярних сил.

На другому етапі сили і засоби МТЗ передбачається привертати для:

- сприяння підрозділам національних збройних сил і поліції у сфері МТЗ;
- будівництва тимчасових місцевих (зокрема польових) баз, необхідних для МТЗ своїх сил;
- створення децентралізованої мережі місцевих баз, забезпечуючи укриття і маскування підрозділів МТЗ.

Протягом третього етапу сили і засоби МТЗ територіальної оборони повинні забезпечити:

- матеріально-технічне забезпечення підрозділів ТрО при знищенні повітряних десантів противника і ведення боротьби з розвідувально-диверсійними групами й окремими розвідниками;
- матеріально-технічне забезпечення при веденні бойових дій в обороні;
- матеріально-технічне забезпечення при охороні флангів оперативних сил в обороні;
- технічне забезпечення озброєння і техніки на маршрутах переміщення оперативних сил.

На четвертому етапі сили і засоби МТЗ передбачається задіювати для вирішення наступних завдань:

- матеріально-технічне забезпечення скритного проникнення через лінію зіткнення військ, зокрема з використанням техніки військ ТрО;
- матеріально-технічне забезпечення в пунктах (районах) відновлення бойової готовності;

В ході п'ятого етапу сили і засоби МТЗ територіальної оборони Польщі покликані вирішувати наступні завдання:

- матеріально-технічне забезпечення ведення бойових дій у складі оперативних сил, при ліквідації опорних пунктів оборони, знищенні бойової техніки противника, дислокованої на окупованих територіях, а також технічного устаткування, складів МТЗ і боєприпасів;

- збір трофейного майна, озброєння і військової техніки противника та відновлення ОВТ противника для використання в своїх інтересах.

Шостий етап припускає:

- матеріально-технічне забезпечення по відновленню боєздатності військ ТрО.

Згідно концепції, основними напрямками діяльності всіх структур національної системи територіальної оборони в мирний час є:

- матеріально-технічне забезпечення проведення заходів щодо охорони життя і здоров'я, надання допомоги цивільному населенню при техногенних катастрофах і катастрофах природного характеру, терактах, масових безладах і т. п.;

- матеріально-технічне забезпечення при участі в активних і превентивних заходах правоохоронних органів;
- матеріально-технічне забезпечення при перекладі у вищій ступені готовності підрозділів ТрО воєводства (через командування Збройних Сил Польщі на підставі інформації від цивільних кризових штабів);
- матеріально-технічне забезпечення при мобілізації сил ТрО воєводства для надання допомоги підрозділам ТрО сусідніх воєводств у разі потреби;
- технічне забезпечення при використанні автотранспорту сил ТрО для проведення пошуково-рятувальних заходів і забезпечення масової евакуації цивільного населення;
- матеріально-технічне забезпечення при наданні допомоги підрозділам і медичним службам національних збройних сил в розгортанні польових медичних баз і мобільних госпіталів в безпосередній близькості від районів лих для евакуйованого цивільного населення;
- матеріально-технічне забезпечення при розгортанні польових пунктів живлення і продовольчих харчоблоків одночасно із створенням територіальних пунктів постачання продовольством, польовими кухнями і пекарнями;
- використання польових пралень і душових для забезпечення потреб евакуйованого населення;
- надання медичної допомоги цивільному населенню в польових умовах безпосередньо в районах лиха.

Матеріально-технічне забезпечення сил і засобів територіальної оборони повинне відповідати всім вимогам забезпечення регулярних військ. На цій основі, головними видами забезпечення ТрО повинні бути: бойове, технічне і тилове. А вони, у свою чергу, повинні бути направлені на:

- створення умов для підтримки сил і засобів ТрО в боєздатному стані, в готовності до виконання ними завдань по призначенню в будь-яких умовах обстановки;
- своєчасне укомплектування територіальних військ озброєнням і військовою технікою, боеприпасами, військово-технічним майном, засобами зв'язку, програмно-апаратними засобами телекомунікації та інформаційними даними для забезпечення планування бойових дій військ і протидії противникові;
- підтримка озброєння, військової техніки, пунктів управління і об'єктів тактичного й оперативно-стратегічного устаткування зони відповідальності в постійній готовності до бойового застосування.

Технічне забезпечення – це комплекс заходів, які повинні бути направлені на своєчасне укомплектування ТрО озброєнням і військовою технікою (далі по тексту ОВТ), забезпечення їх боеприпасами і майном, підтримка ОВТ в постійній готовності до використання, забезпечення надійної роботи та швидкого їх відновлення.

Основним органом управління силами технічного забезпечення територіальних військ повинен бути штаб зони територіальної оборони.

Технічне забезпечення ТрО повинне організуватися і здійснюватися в цілях:

- підтримка бойової готовності та боєздатності сил ТрО шляхом укомплектування їх озброєнням і технікою;
- забезпечення військових частин ТрО боеприпасами всіх виглядів і військово-технічним майном (далі по тексту ВТМ), підтримка їх в справному стані та в постійній готовності до бойового застосування (використанню по призначенню);
- відновлення пошкодженого (несправного) озброєння і техніки, своєчасного повернення їх в лад.

Основними завданнями технічного забезпечення при підготовці до виконання заходів ТрО повинні бути:

- доукомплектування бракуючими зразками озброєння і техніки військових частин ТрО, отримання і доставка їх в райони (місця) розташування військ, розподіл між підрозділами та введення їх в лад;
- підготовка озброєння і техніки до використання в конкретних умовах обстановки, місцевості, пори року, доби і погоди;

- створення встановлених запасів боєприпасів, підготовка їх до бойового застосування, транспортування і зберігання;
- завершення відновлення озброєння і техніки, що вийшли з ладу;
- підготовка підрозділів технічного забезпечення до роботи в ході виконання поставлених завдань;
- створення встановлених або необхідних запасів ВТМ;
- технічна і спеціальна підготовка військовослужбовців.

Основними завданнями технічного забезпечення в ході ведення ТрО повинні бути:

- технічне обслуговування озброєння і техніки в ході виконання поставлених завдань;
- заповнення витрати і втрат боєприпасів, їх транспортування або зберігання, підготовка боєприпасів, що поступають, до бойового застосування;
- відновлення озброєння і техніки, що вийшли з ладу;
- заповнення витрати і втрат ВТМ, збір, евакуація, здача або ремонт агрегатів та інших складальних одиниць, знятих з озброєння і техніки.

Основними видами технічного забезпечення, як правило, є артилерійсько-технічне, автотехнічне, інженерно-технічне, технічне забезпечення РХБ захисту, технічне забезпечення зв'язку, технічне забезпечення по службах тилу.

В цілому ж до основних проблемних питань МТЗ ТрО на сучасному етапі можна віднести:

- відсутність нормативно-правової бази по матеріально-технічному забезпеченню військ (сил), формувань ТрО;
- певна децентралізація у вирішенні завдань матеріально-технічного забезпечення військ (сил), формувань ТрО;
- ускладнення можливості уніфікації сил і засобів технічного та тилового забезпечення, а також документів з управління цими видами забезпечення;
- необхідність більш систематизованого та детального викладення питань щодо порядку забезпечення військ (сил) ОВТ, ПММ, ВТМ іншими видами матеріально-технічних засобів, особливо питань, пов'язаних з організацією експлуатації, відновлення пошкоджених ОВТ у ході ведення дій військами (силами) ТрО, створення запасів матеріально-технічних засобів та їх ешелонування.

Організація технічного забезпечення військ (сил), що призначені для виконання завдань територіальної оборони, організовується і здійснюється з метою підтримання бойової готовності та боєздатності військ (сил) ТрО, забезпечення військ (сил) ТрО озброєнням та військовою технікою, боєприпасами всіх виглядів, військовими засобами вимірювання та контролю і військово-технічним майном, підтримання озброєння та військової техніки у справному стані та готовності до бойового застосування, відновлення озброєння та військової техніки при пошкодженні і своєчасного повернення до ладу.

Заходи щодо технічного забезпечення військ, що залучаються для виконання завдань територіальної оборони, повинні відображатися у плані матеріально-технічного забезпечення військ (сил) ТрО, який узгоджується з силовими структурами й органами місцевого самоврядування, включно до районних (міських) адміністрацій.

Технічне забезпечення військ (сил) ТрО організовується і здійснюється ремонтно-відновлювальними частинами та підрозділами ТрУ (Територіального управління), стаціонарними ремонтними заводами, базами і складами озброєння, боєприпасів і військово-технічного майна, частинами технічного забезпечення з'єднань і частин виглядів збройних сил, ДПСУ, МВС, МНС, а також підприємствами місцевої промислової бази за рішенням відповідних місцевих органів влади областей.

На сучасному етапі це питання треба вирішити на законодавчому рівні.

Забезпечення озброєнням загальновійськової номенклатури та боєприпасами до нього частин і підрозділів ЗС, прикордонних військ, СБУ і ВВ МВС, спеціальних формувань відповідних міністерств і відомств повинне здійснюватися через артилерійські склади озброєння та боєприпасів, арсенали, бази Об'єднаних сил забезпечення. Однак це питання треба також вирішувати на законодавчій базі.

Управління силами і засобами технічного забезпечення повинно здійснюватися в єдиній системі матеріально-технічного забезпечення ТрО, у тісній взаємодії з місцевими органами самоврядування, а також з органами СБУ, МВС та іншими формуваннями, що беруть участь в територіальній обороні.

Організаційно-штатні структури органів системи матеріально-технічного забезпечення ТрО повинні мати можливість самостійно вирішувати завдання щодо комплексного технічного обслуговування і поточного ремонту ОВТ військ (сил) і забезпечувати утримання запасів боєприпасів.

Головним принципом тилового забезпечення є територіально-зональне прикріплення військ (сил) територіальній обороні до найближчих стаціонарних та польових установ тилу.

Визначення потреби військ (сил), що залучаються до виконання завдань територіальної оборони, у матеріальних засобах здійснюється на підставі рішення командування (адміністрації) ТрО.

Розміри утримання запасів та витрат матеріальних засобів військам, що залучаються до територіальної оборони, встановлюються директивою командування військами (силами) ТрО.

Організація тилового забезпечення полягає: у визначенні порядку підготовки та призначення сил і засобів тилу, комплексного використання транспорту та транспортних комунікацій; взаємодії з органами тилу міністерств, інших центральних органів виконавчої влади і місцевими органами виконавчої влади; використання місцевої промислово-економічної бази та ресурсів в інтересах військ і вирішенні інших завдань.

Основу тилового забезпечення військ територіальної оборони складає стаціонарна матеріально-технічна база тилу та підприємств народного господарства.

Забезпечення військ матеріальними засобами за номенклатурою загального призначення (пальним, мастильними матеріалами та спеціальними рідинами, продовольством, речовим, ветеринарним і квартирним майном) здійснюється відповідними центральними управліннями через підлеглі органи постачання.

Забезпечення військ матеріальними засобами зі спеціального майна здійснюється відповідними центральними управліннями, видами збройних сил та міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади.

Забезпечення військ військових формувань здійснюється зі своїх складів та баз за рахунок засобів, наявних на підприємствах та в установах для потреб підприємницької діяльності.

При централізованих розрахунках за матеріальні засоби їх відпускання здійснюється без оплати вартості через бази і склади, до яких приписані війська чи формування.

Торговельно-побутове забезпечення здійснюється структурними підрозділами військової торгівлі мирного часу та тими, що розгортаються з планами мобілізації у тісній взаємодії з державними, акціонерними та комерційними торговельно-побутовими установами.

Торговельно-побутове забезпечення військ, що розташовані в польових умовах, здійснюється пересувними засобами, а тих, що дислокуються в населених пунктах, – через наявні установи військової торгівлі, місцеві торговельно-побудові установи та пересувні лавки польових відділів військової торгівлі.

Начальником зони ТрО є голова обласної Ради. В кожній зоні створюється штаб ТрО, який очолює заступник військового комісара області. Пропонується створити при цьому штабі і відповідального за тилове забезпечення, який у тісній взаємодії з адміністрацією області буде в змозі надавати реальну допомогу військам (силам), що дислокуються в зоні ТрО, при укладенні угод з підприємствами області. Крім того, доцільно надання органу тилу зони ТрО повноважень з організації взаємодії між різновідомчими з'єднаннями, частинами та установами, контролювати закупочні ціни. В свою чергу, з'єднання, частини і установи повинні постійно надавати оперативну інформацію про забезпеченість їх матеріальними засобами.

Проблемне питання: відсутні структурні підрозділи, які б розв'язували питання транспорту, доріг, ветеринарного забезпечення тощо. Зі скороченням збройних сил лівову частку функцій транспортного та дорожнього забезпечення здійснюватимуть певні міністерства та відомства України, з якими треба буде взаємодіяти.

Записати в законодавчу базу рішення питання організації транспортного забезпечення, у якій повинна використовуватися наявна мережа залізничних і автомобільних доріг, що утримується в основному місцевими транспортними організаціями та спеціальними формуваннями. Для експлуатації, технічного прикриття і відновлення військово-автомобільних доріг (ВАД) в інтересах забезпечення військ, що здійснюють ТрО, треба додатково залучати дорожні структурні підрозділи органів самоврядування. Дорожня служба забезпечує на ВАД регулювання руху і диспетчерський контроль, підтримку встановленого порядку руху транспорту, контроль за дотриманням маскування. Шляхи від вивантажувальних станцій (портів), аеродромів, а також під'їзди до складів з'єднань і частин готуються і утримуються силами та засобами військ (сил), які забезпечуються.

Таким чином, розглянуті основні проблемні питання у зв'язку з концепцією МТЗ за єдиним територіальним принципом до виконання її у територіальній обороні військ (сил), військових формувань.

Питання розосередження населення, евакуацію у загородну зону треба здійснювати комбінованим засобом: частину населення вивезти залізничним, водним і автомобільним транспортом, а частину населення пішим порядком, до перевезення дітей престарілих і хворих людей виглядіяти автобуси.

Медичне забезпечення здійснювати у системі лікувально-медичних установ. Крім того, на кожному підприємстві, частині треба збудувати заgonи сандружин на базі медичних пунктів.

Таким чином, у процесі організації управління матеріально-технічним забезпеченням ТрО слід передбачати і вирішувати питання на законодавчому рівні:

- використання єдиної державної системи МТЗ до ТрО;
- координаційні та постійні органи управління для виконання завдань матеріально-технічного забезпечення ТрО на загальнодержавних, відомчих і регіональних (місцевих та обласних) рівнях;
- сили та засоби МТЗ, які повинні приймати участь у ТрО;
- режим функціонування МТЗ ТрО в повсякденній діяльності та підвищенні готовності в особливий період;
- фінансування МТЗ ТрО;
- загальне планування роботи МТЗ ТрО;
- взаємодію функціональних органів МТЗ ТрО, СБУ, МВС, МНС та інших і їх структурних підрозділів;
- функції міністерств, відомств та інших центральних органів законодавчої і виконавчої влади щодо матеріально технічного забезпечення ТрО України.

Перспективи подальших досліджень

На нинішній час в Україні відсутня нормативна база по визначенню матеріально-технічного забезпечення підрозділів і частин територіальної оборони. Тому метою подальших досліджень є вивчення можливості застосування міської промислової бази, використання станцій технічного обслуговування та ремонту, заправка озброєння і техніки та інше.

Список використаних джерел

1. Романченко І.С. Роль і місце територіальної оборони України в загальній системі оборони держави / І.С. Романченко, В.С. Фролов // *Наука і оборона*. – 2009. – № 1. – С. 36–39.

2. Полковник С. Корчагин // Концепция создания войск территориальной обороны Республики Польша. // Зарубежное военное обозрение – 2013. – № 4. – С. 36-45.

3. Ковалишин С.С. Напрями удосконалення організаційно-штатної структури органів технічного забезпечення у військовій ланці в єдиній системі матеріально-технічного забезпечення / С.С. Ковалишин, Р.В. Халтурин // Збірник наукових праць Військової академії (м. Одеса). – 2014. – № 2(2). – С. 71–77.

Рецензент: Скачков В.В., д.т.н., проф., Військова академія, (м.Одеса)

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ И ЗАДАНИЯ СИСТЕМЫ ПОДГОТОВКИ СИЛ И СРЕДСТВ СТРУКТУРЫ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ВОЙСК (СИЛ) ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ОБОРОНЫ (ТрО)

С.С. Ковалишин, Р.В. Халтурин

Проведён анализ построения структуры, подготовки войск (сил) территориальной обороны Республики Польши и ее материально-технического обеспечения. После вступления стран Балтии и Польши в НАТО вооруженные силы этих стран начали реформирование с тем, чтобы максимально соответствовать заданиям НАТО. Поэтому вопросы территориальной обороны (ТрО) в этих странах также были записаны в национальных военных концепциях и доктринах.

Примером тому, в Республике Польше (РП) на протяжении последних лет были направлены основные усилия на разработку основ территориальной обороны страны, программ обучения и подготовки войск территориальной обороны, создания и усовершенствования на практике модели взаимодействия с регулярными подразделениями, а также вооруженными силами оборонной системы страны.

Ключевые слова: *единая государственная система материально-технического обеспечения ТрО, органы тылового и технического обеспечения.*

OSNOVN'IE NAPRAVLENNYA PERFECTION AND TASK SYSTEM OF PREPARATION OF FORCES AND FACILITIES OF STRUKTURI MATERIALLY-TECHNICAL OBESPECHENNYA OF TROOPS (SIL) OF TERRITORIAL OBORON'I (TrO)

S. Kovalishin, R. Khalturin

The analysis of construction of structure is conducted, preparations of troops (forces) defend Republics of Poland territorial and it materially-technical providing. After the entry of countries of Baltii and Poland in NATO military powers quiet powers began reformation, with that maximally to correspond tasks NATO. Therefore questions defend (TrO) territorial in ztikh powers were also written in national soldiery conceptions and doctrines.

By an example to that, in Republic to Poland (RP), where during the last years basic efforts were directed for development of bases defend countries territorial, programs of teaching and preparation of troops of territorial defend, creations and improvements in practice of model of cooperating with regular subdivisions, and also military powers of the defensive system of country.

Keyword: *single state system of logistical support of TrO, organs of the rearward and technical providing.*